

UNUDULMAZ BƏKİR MÜƏLLİM

Men deyə bilmərəm ki, unudulmaz elm nəhəngi, dahi alim Bəkir Nəbiyevlə dost olmuşam, amma zaman-zaman aramızda ən az qarşılıqlı, hörmət, mehriban insanı münasibatlar olub. Ayrı-ayrı zamanlarda, müxtəlif mədəni tədbirlərdə çöklmiş və arxivimdə qorunan yüzlərlə nadir fotoşəkil dediklərimi sübut yetirir. İkilikdə səhəbtəşdiyim məqamların birində dediyi "Sən bizim ştatdankənar omakdaşımızsan" sözündən sonra ürəym dəgər döndü. Bir dəfə da on bür il bundan əvvəl aramızda uzun-uzadı bərə və mən fırıldanın yaralarını bər səhəbti dikdəfon lentinin yaddasına köçürdüm. İndi də gündəlliyyimdə qorunan həmin səhəbtin bəzə məqamlarını dəyərlə oxuculara təqdim edirəm.

**Akademik Bəkir Nəbiyevlə
söhbət
və ya gündəlikdən sətirlər.**
Tarix: 1 mart 2006-cı il

Tarix: 1 mart 2006-ci il

Səhər saat 11-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının əsas binasında, 5-ci mərtəbədə yerləşən Nizam adına Ədməxətov İstitutun direktoru akademik Bakır Nəbiyevin kabinetində "İlin adəbi yekunları" adlı elmi-adəbi müsavirə keçirildi. Müşavirənin giriş işi Bakır Nəbiyev adı və təntiqçi Qurban Bayramov yolu salındığında isə poetik mənzərəsi həqiqi strafli mövzuya etdi. O, Musa Yakub, Oluğ Aşus və bir çox digər səfirlərin yaradıcılıqlarına xan olaş müsbət keyfiyyətlərdən səhər açdı, həyatımızın bir çox digər sahələrdən olduğu kimi poeziyamızda müsbət istiqaməti doğru meyillərin nəzərə çarpacaq dərəcədə hiss edildiyini diqqət cətdirdi. Sonra gənc təntiqçi Nərgiz Cəbbarlı keçən il arzın da yaranan nəşr əsərlərinin keyfiyyət prosesində 2 yənə belə fərqli yığıncaq keçirilmiş, bu qədər daqıq təhlilindən aparılmış, elbəttə ki, təqdiriyə halda. Məhz bundan sonra ayri-ayri yarınlıqlı toskatlarında bizim keçirdiyimiz müsavirənin materialları müzakirə ediləcək, bu barəde müxtəlif forqlı fikirlər ilə sürülecekdir. Lakin bizim omak daşlarımızın forqləndirən cohot bundan ibarət ki, ilin adəbi məhsulları və əsərlər yekunları barədə ilən sanıbeli və sistemli fikir söylemək onları nəsib olaraq bu proses demək olar ki, hər il vaxtında həyata keçirilir. Bələdiyin kimliyi müəyyən zaman fasiləsi keçidkən sonra bizim bu gün müzakirə etdiyimiz əsərlər obyektivləşdirilmə tariximən düşəck, ayri-ayri yaradıcı şəxslər tərəfindən təhlili və elmi araşdırılmalarla cəlb ediləcəkdir.

Bakır müsilim, bir gün "Ödobi ili"nun "yekunları" adlı elmi – pratik konfransı, işin başlığı va bu müzdeden sonra bir duşunda sorsun siz özümüzün hansi vacib müşaqamalar baroda düzgünmişsiniz mi?

- Elamadırta haldir ki, ilin odobi yekunları, respublikamızın odobi-modun toskatlarında nızam Nizamı adına odayıttı institutunda qeyd olunur. Holo vaxto il akademik M.A.Dadaşzadə böyük Nizamının adını daşyan bu institutda sovet odayılılığı deyilin bir qurumun, sözünnən rəhbəri olarkən bu onomastikası sizin "Faqid və odabi proses" eləcə də "Yeni işlər soragında" kim kitablıklarında döma - döma oxunuş, yaradılığında daşalarla sıñır nüfuzlu qanat və ümumiyyətdirmələrinin istinad etmişdir. Dövrü matbuatda və elmi - odabi orqanlarında ardıcılışında qanat olunan asarırların da həm xüsusi diqqətlə nəzardən keçirilmiş-

şəm. Bəkir müəllim, dahiyana bir əsər olan "Qılınç və qələm" romanı barədə bu günün prizmasından yanaşmalı olsanız, nə deyə bilərsiniz?

"Qılınc vo qələm" romanı Azərbaycan obdöyişinin çox görkəmli simalarından biri olan M.C.Ordubadının son vo şah osoridir. Bundan evvel ovo "Dumanlı Təbriz", "Gizli Bakı", "Dəyışən şoh" kimin möşhur osorlarını yazmış, bu osorları kim hər idobiyat taxırımızda mükmələnmişdir. Ermanı daşnaklarının azərbaycanlıları, qarşı tördükliqləri qanlı vandalizm amalları baradə onu vaxtılı qələmə alıdıq "Qanlı sonor" eseri bu vəhşiyin taxırını aşırıdan ziyanlaşdırıç üçün on ciddi vo sanballı tədqiqat obyektidir. Eto bil ki, dahi yaxşı üzüntü təcrübə vo bacarıqlı soñborlılığı alaraq "Qılınc vo qələm" adlı osorında yüksək pəşəkarlıq nümayis etdimişdir.

- Bu sualtı təsadüfü vermədəm, indiki bəlli durumumuzda bizim üçün qılcıla qələmin ittifaqı nə dərəcədə vəcibdir?

- Hor bir millet özünün istisnaları, tarihi, ononvi mövqeyinin qorumaq yolunda daim mubarizə apardı. Bu mubarizən gedisi prosesində müxtəlif xarakterli silahlarдан yaranılaşmış zorutu yaradı. Homin silahları ümümləndirilmişdir. Monada iki qismə bölmək olar: maddi və manevi silahlalar. Maddi silahlardan deyəndə bu gündük analışında müxtəlif xarakterli horbi qurğular və silahlardan nozorda tutulur. Monovili silah dedikdə isə bizim millatın ağlı, zəkatı, savadı, monoviyinə, Mələketinə nozorda tutulur. Bu monada Ermənistən-Azərbaycan- Dağılıq Qarabağ münaqışının ağır, üzüci formə allığındı. Bir zamanda bəşərənən son aakkordlarını vurmaq üçün möhəz qılıncın qələmni itti-fazı zoruridır. Bütün munaqış səhli yolu ilə höl olunmazsa mütləq horb yolu ilə, zor gücüne nizama salımdır.

- Özünüz de dolayısı ile etiraf edirsiniz ki, bu gün biz özdeyiyyatı safar bedarıci qüdrotından yetirince yaranıla, bahralına bilmemislik. Tasadüf deyil ki, Abbas Sohbat demiştir: "Sabır İran inqilabı için bir ordu şadır işi görmüşdür". Bir de ki, kedviyîniz 75 ilik ömrünüzü nazar almadan olsanız, ilk növbəde hansı alamatdır?...
...İşte olağanlılığı bilinçliliği?

maşqalarına yada sala bilərsiniz?

- Monin heyatımda on çox yadda qalan və bütün ömrüm boyu moni sarsıdan hadis 1937-ci il repressiyasıdır. Mon atanı, omisi ya böyük qardası bir gecənin içində evdon çıxırtıb zindanla atılan, gedər-golmizoş gündənləndən bir aralıqton sonaşdıyım. Şəxsiyyatı凭着
təcavüz davam etdiyi bütün illərdə mon o
qırıq, inkişafızıma komik edirdilər. Həc
umuda bilmirəm, mon aspiranturaya qo
bulud edildikdən sonra Xəndək monin
xahişimiz gözləmədən bir kəziz yapıb
mənim arasına qoymuşdu ki, aspirant Bok
Nobiyev Elmə rəhbər olmağı əldə
yanı. Təzocə aspiranturaya girmış adı
bir gone üçün bu çox böyük bir dəstək
idi.

coza todbirlarının ağrı hissini özürde hiss ettiğim. Tosavvür edin ki, orta moktobi bitirirken sünî söküldü on yaxşı bilidiyim edebiyatı fenninden bir "yaxşı" yazın mon qızıl medallan moharrum edtilor, yaxud, hemkarlarım aspiranturaya bir defə imtahan verilir daxil olsa da man yetim ür defə baldaşal imtahan vermöli oldum. Çünkü hemin o şoxsiyyetli paroşist illorundi eyni yero

(Dayam var)

Bayram AFURCALLI